

SALO VANUTEHDAS
RAUTAKAUTINEN ASUINPAIKKA JA RÖYKKIÖ

kaiv. Elvi Linturi 1979

SISÄLLYS

	Sivu
1. PERUSTIEDOT	1
2. AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	2
3. JOHDANTO	3
3.1 Asuinpaikan löytyminen ja tutkimuksen käynnistäminen	3
3.2 Kaivauksen luonne	3
4. KAIVAUSPAIKKA	4
5. KAIVAUS- JA DOKUMENTOINTITEKNIikka	5
5.1 Esityöt	5
5.2 Pintavaaitus	5
5.3 Paalutus ja alueiden nimeäminen	5
5.4 Kaivaustekniikka	6
5.5 Dokumentointi	6
5.6 Profiili	6
5.7 Tarkastukset kauhakuormajan avulla	7
5.8 Löytöjen talteenotto ja luettelointi	7
6. TYÖJÄRJESTYS	7
6.1 Tontin alareunan tarkastus	7
6.2 Koeojat	8
6.3 Kaivauksen laajentaminen	9
7. KULTTUURIKERROS JA MAAPERÄ	10
8. TUTKITUT MUINAISJÄÄNNÖKSET	10
8.1 Asuinpaikka	11
8.1.1 Paalunsijat ja likakuopat alueilla A2, B ja C	11
8.1.2 Paalunsijoihin liittyvät likamaa-alueet ja kiveys	12
8.1.3 Jätekuoppa	12
8.1.4 Alueen E paalunjäljet ja likakuoppa	12
8.1.5 Liedet	13
8.1.6 Muut asumisjäänteet	13
8.2 Röykkiö	14
8.3 Uudemman ajan kaivannot ja rakennelmat	15

	Sivu
9. LÖYDÖT	15
9.1 Savitiiviste, palanut savi ja kuona	15
9.2 Keramiikka ja palanut luu	16
9.3 Metalliesineet	16
9.4 Uuden ajan löydöt	16
10. NÄYTTEET	17
10.1 Hiilinäytteet	17
10.2 Paleoetnobotaaniset näytteet	17
10.3 Fosfaattianalyysi	17
11. TARKASTUKSET KAIVAUSPAIKAN YMPÄRISTÖSSÄ	18
11.1 Hämeenojanpolku	18
11.2 Vanumammantien oikaisualue	18
11.3 Isokylän pellon koeajat	19
Karttaluettelo	20
Dialuettelo	21
Negatiiviluettelo	25
Valokuvat	31-45
Kartat	46-66

1. PERUSTIEDOT

Kaivauspaikka: Salo Ollikkala Vanutehtaanmäki (ent. Uskela)

Peruskartta 1:20 000, lehti 20 21 11 Salo

Koordinaatit: $x = 6\ 699\ 136 - 6\ 699\ 198$

$y = 452\ 496 - 452\ 549$

$z = 18.00 - 21.20$

Tutkittava alue: Kerrostalotontti n:o 61 Salon Ollikkalan asemakaavassa
(kartta s. 46)

Omistaja: Salon kaupunki

Rakentaja: Rakennusosuuskunta Haka

Tutkimuskustannukset: 42 000 mk

Rahoittaja: Rakennusosuuskunta Haka

Kaivauksen kiintopiste: 000 = 22.50 m ymp. (betoniportaassa,

$x = 99\ 193, y = 2\ 514$)

Kaivauksen koordinaatisto: Valtakunnallisen peruskarttakoordinaatiston mukainen

Kaivausaika: 16.8.- 18.9.1979

Kaivauksen laajuus: - n. 570 m² tutkittu tavanomaisin menetelmin
- n. 200 m² tarkastettu kuorimalla multakerros
- tarkastuksia suoritettu kaivauksen lähistöllä

Kaivauksen johtaja: HuK Elvi Linturi

Kartanpiirtäjät: 16.8. - 7.9. HuK Helena Rosén

7.9. - 18.9. fil. yo. Pirjo Liimatta

7.9. - 14.9. fil. yo. Jyrki Rajala

Kaivajia keskimäärin 10 - useimmat paikkakuntalaisia

Löydöt: diar. 5.10.1979, KM 20610

2. AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Vuoden 1979 kaivauspaikkaa ei ole aikaisemmin tutkittu, mutta Vanutehtaanmäellä ja sen välittömässä läheisyydessä on tutkittu useita röykkiöitä: (Ks. kaivaus- ja tarkastuskertomukset top. arkistossa)

1912	A.M. Tallgren, Uskela Vanutehdas	- kaivaus
1916	- " -	- kaivaus
1916	A. Hackman, Uskela Perälä	- kaivaus
1934	S. Pälsi, Uskela Perälä	- tarkastus
1934	E. Kivikoski, Uskela Perälä	- kaivaus
1936	- " -	- kaivaus
1977	A-L. Hirviluoto, Salo Vanutehtaanmäki	- kaivaus
1978	- " -	- kaivaus

Katajamäen ja Ketohaan alueilla, n. 500 m Vanutehtaanmäen kaivausalueesta kaakkoon, on meneillään Helsingin yliopiston Arkeologian laitoksen suorittama mittava tutkimusprojekti, Rautakauden Yhteiskunta, joka aloitettiin v. 1978. Samalla alueella on jo aikaisemmin tutkittu useita röykkiöitä (ks. C. Carpelan - P. Uino, kaivauskertomus top. arkistossa).

3. JOHDANTO

3.1

Salon Vanutehtaanmäen rautakautisen asuinpaikan olemassaolo havaittiin kesäkuussa 1979. Helsingin yliopiston Arkeologian laitoksen Katajamäen ja Keto-
haan alueilla suorittaman kaivausprojektin yhteydessä otettiin laajoja fosfaatti-
näytesarjoja. Näytteitä ottaessaan FM Heikki Matiskainen löysi savitiivistettä
ja keramiikkaa Vanutehtaanmäeltä. Sekä FM Anna-Liisa Hirviluoto että fil. tri
Ari Siiriäinen museovirastosta kävivät tarkastamassa paikan.

Koska paikka oli kaavoitettu kerrostalotontiksi ja rakennustyöt oli määrä
aloittaa vielä samana syksynä, täytyi kaivaus käynnistää mahdollisimman nopeas-
ti. Kahden viikon koekaivauksen oletettiin riittävän ja tarkoitukseen varattiin
21 000 mk määräraha.

Jo ensimmäisellä kaivausviikolla avattujen koeojien perusteella todettiin löy-
töjä tulevan oletettua runsaammin ja löytöalueen olevan oletettua laajempi,
joten kaivausajan pidentäminen oli välttämätöntä. Budjetti kaksinkertaistettiin,
mutta 42 000 mk määrärahan turvinkaan ei olisi ollut mahdollista avata koko
tutkittavan tontin aluetta, jonka laajuus oli pitkälti yli 1000 m².

3.2

Kaivaus oli luonteeltaan kiireinen pelastuskaivaus. Ennen kentälle lähtöä ei
ollut aikaa eikä mahdollisuutta yksityiskohtaiseen kokonaissuunnitteluun. Kai-
vausta laajennettiin pala palalta sitä mukaa kun muinaisjäännösten olemassa-
oloon viittaavia havaintoja tehtiin ja työtä pyrittiin nopeuttamaan kaikin
käytettävissä olevin keinoin. Tästä syystä kaivausalue hahmottuikin tavallisuudes-
ta poikkeavaksi. Helsingin yliopiston Arkeologian laitoksen lähikaivauksilla
käytettäviä menetelmiä sovellettiin mahdollisuuksien mukaan.

kartat s. 46, 47
kuvat s. 31, 32
diat 4164-4166

4. KAIVAUSPAIKKA

Vanutehtaanmäen kaivauspaikka sijaitsee Salon joen laakson kaakkoon viettävällä rinteellä ja se liittyy jo kauan tunnettuun, laajaan muinaisjäännösalueeseen (ks. esim. C. Carpelan - P. Uino 1978, Salo Katajamäki ja Ketohaka, kaivauskertomus top. arkistossa).

Paikka on saanut nimensä vanhan Vanutehtaan mukaan, joka on sijainnut n. 70 m kaivausalueesta lounaaseen. Vanutehtaan uudempi rakennus, nykyinen Salon Putkirakenne sijaitsee kaivausalueesta n. 60 m länteen. Viimeksi mainitun rakennuksen ja kaivausalueen välillä, tarkemmin määrittelemättömässä paikassa on tämän vuosisadan alkupuolella ollut Perälän torppa, jonka viljelysmaihin tutkittu aluekin on kuulunut.

Tutkimuksen kohteena ollut alue rajoittuu luoteessa nk. Digertin huvilan pihamaahan ja kaakossa Hakan rakennustyömaan tietä varten tehtyyn maaleikkaukseen.

u1 Ennen kaivauksen alkua paikalla oli rehevä villiintynyt ruohikko ja joitakin pensaita. Alueen halki lounaasta koilliseen kulki maapohjan kaivattamista varten kaivettu oja. Tästä ojasta FM H. Matiskainen löysi ensimmäiset savitiivisten ja keramiikan palat ja siitä myös tutkija A-L. Hirviluoto ja allekirjoittanut löysivät tiivistettä ja keramiikkaa käydessään paikalla 10.8.1979. Viimeksi mainitut löydöt on luetteloitu kaivauslöytöjen yhteydessä (diar. 5.10.1979, KM 20610:1-2).

5. KAIVAUS- JA DOKUMENTOINTITEKNIikka

5.1

Töiden nopeuttamiseksi sovittiin rakennuttajan kanssa siitä, että turve poistettiin koko tutkittavan tontin alueelta jo ennen kaivauksen aloittamista. Turpeen poiston yhteydessä oli kuitenkin myös alueen halki kulkenut oja täytetty, joten alkuperäistä löytökohtaa ei enää pystytty paikantamaan, ja koko alueella oli paksu ja pahasti myllerretty multakerros jäljellä (kuva s.31-32 ja dia 4167).

Virka-apua saimme myös Salon kaupungin Mittaustekniikan osastolta: alueelle merkittiin kiintopiste ja seitsemän koordinaattipistettä, joiden perusteella kaivauksen paaluttaminen kävi kätevästi (kartta s. 48, kuva s.31-32).

5.2

Käytettävissä olevin resurssein olisi alueen paaluttaminen ja pintalukujen ottaminen ollut mahdotonta ennen turpeen poistoa. Luvut on otettu vasta multakerroksesta, mikä tietenkään ei anna luotettavaa kuvaa maaston muodosta (kartta s. 49).

5.3

Koeojat paalutettiin 1 m levyisiksi, muut alueet 2 x 2 m ruuduiksi. Kaivausalueet nimettiin kirjaimin A - E ja koeojat koordinaatistolinjojen mukaan: pohjois-etelä -suuntaiset 508 ja 520, itä-länsi -suuntaiset 150, 172 ja 184 (kartta s. 48).

5.4

Kaivaminen aloitettiin tasokaivaustekniikkaa noudattaen. Taso 1 kaivettiin kaikkialla n. 3 - 5 cm ruokamultakerroksen alapuolelle, jotta myös humuksen sekainen hiekkakerros saatiin kokonaan pois. Toinen taso kaivettiin 10 cm:n kerroksena alueilla A2, B ja C. Tasokaivaustekniikkaa noudatettiin tämän jälkeen vain alueella B, missä vielä oli näkyvissä säännöttömiä läikkiä ja likamaa-alueita, sekä muutaman likaläikän kohdalla alueilla A2 ja C. Tämän jälkeen kaivettiin puhtaasta pohjamaasta selvästi erottuvat paalunsijat, likakuopat ja liedet tarkasti ääriviivojaan myöten pohjaan eli luonnollisina kerroksina. Alueilla E ja D2 noudatettiin luonnollisia kerroksia jo 1. tasosta lähtien.

5.5

Tasokartat piirrettiin mittakaavaan 1:25. Alueiden A2 ja B paalunsijoista ja likakuopista tehtiin erillinen pohjakartta (s. 55); muiden alueiden pohjaluvut on merkitty alimman piirretyn tason karttaan. Karttoja ei ole piirretty alueesta D1, koeojasta 184, koeojan 520 pohjoispästä eikä ruudusta 156/504; pohjaluvut on merkitty pintavaaituskarttaan (s. 49). Esiin tulleet muinaisjäänökset valokuvattiin sekä mustavalkoisella negatiivifilmillä että väridiapositiivifilmillä (neg. 50614 - 50765, diat 4164 - 4224).

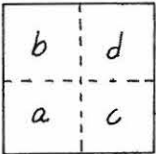
5.6

Kaivausalueelle jätettiin vain yksi pohjois-etelä -suuntainen profiilivalli B1 - B2 alueiden B ja C väliin (kartta s. 48). Profiili piirrettiin lännestä ja purettiin osittain (kartta s. 65).

5.7

Jotta mahdollisimman laaja alue saataisiin tarkastetuksi, käytettiin multakeroksen poistamiseen paikoin kauhakuormaajaa, jonka Salon kaupunki antoi muutamaksi tunniksi kaivauksen käyttöön. Tasateräisellä kauhalla kuormaajan-kuljettaja pystyi tekemään hämmästyttävän tarkkaa ja tasaista jälkeä. Näin paljastuivat alueen E paalunsijat, alueen A1 etelälohkon liedet, alueen A2 eteläisimmän ruuturivin paalunsijat ja nokinen läikkä ruudussa 150/518. Löytöpaikat kaivettiin tavalliseen tapaan. Kauhakuormaajalla peratut alueet on merkitty yleiskarttaan s. 48.

5.8

Löydöt otettiin talteen tasoittain ja neliömetreittäin: Jokainen kaivausruutu jakaantui neljään osaan, jotka nimettiin kirjaimin a - d oheisen kaavion mukaan. Pääluettelossa on noudatettu samaa jakoa. Löydöt on luetteloitu ruuduittain ja kunkin alanumeron tarkempi sijainti - ruudun neljännes ja taso - on ilmoitettu suluissa, esim. (a2) = ruudun lounaisosa, taso 2.

6. TYÖJÄRJESTYS

6.1 Tontin alareunan tarkastus

kuvat s. 33
diat 4168 - 4170

Ensimmäinen tutkimuskohde oli rakennustyömaan tietä tehtäessä syntynyt maaleikkaus, joka suoristettiin. Löytöjä ei tullut lainkaan ja ainoat merkit kulttuurikerroksesta olivat vaaleanharmaa likäläikkä ruudun 150/520 kohdalla sekä rakenteeltaan erikoinen muinaisjäännös, mahdollisesti paalunsija, ruudussa 186/546 - 548. Viimeksi mainittu kuvattiin ja kaivettiin myöhemmin tasoittain (kartta s. 64).

Näiden lisäksi profiilissa näkyi kaksi umpeutunutta pelto-ojaa ja viemäriputki. Muuten heti multakerroksen alla oli koskematon pohjamaa, joka profiilin lounaispäässä oli vahvasti ruosteista hiekkaa ja silttimoreenia, koillisessä suurimmaksi osaksi silttiä ja savea. Lyijyhietakerrosta ei esiintynyt. Profiilia ei piirretty.

6.2 Koeojat

yleiskartta s. 48
kuvat s. 34, 42
diat 4171 - 4175 ja 4205

Kaivaus aloitettiin koekaivauksena. Alueelle paalutettiin viisi koeojaa, jotka kaivettiin 1. tasoon, 3 - 5 cm multakerroksen alapuolelle (ks. s. 5 ja kartat s. 51, 52, 56, 59, 63)

Ensimmäiseksi avattiin koeojat 150 ja 508. Ruuduissa 150/496 - 498 näkyi kolme säännöllistä likaläikkää ja koeojien risteyksestä ruudusta 150/508 paljastui punaiseksi palanut savipaakku, jonka ympärillä maa oli värjäätynyt punaiseksi ja nokeentunut. Koeojan 508 eteläpäässä, aivan tutkittavan alueen rajalla, oli humuksen ja likamaan sekaista kivikkoa, joka todennäköisesti on peräisin uudemmalta ajalta. Tästä kohdasta kuivausta ei ehditty laajentaa kivikon luonteen varmistamiseksi.

Muuten ensimmäiset koeojat vaikuttivat jokseenkin tyhjiltä. Vain siellä täällä hiekka oli hyvin heikosti harmaan likamaan täplittämää ja savitiivistettä löytyi vähän.

Seuraavaksi avatun koeojan 520 ruuduissa 162 - 164/520 oli selvästi uudemmalta ajalta peräisin oleva kiveys joka valokuvattiin ja purettiin. Kivien välissä ollutta rappausta otettiin pala näytteeksi (KM 20610:480). Kiveyksen alta ja sen molemmin puolin tuli esiin vahva likamaa, runsaasti savitiivistettä ja joitakin paloja keramiikkaa. Ruudusta 158/520 paljastui pyöreä tumma likaläikkä, josta myös löytyi sekä keramiikkaa että tiivistettä. Koeojan etelä- ja pohjoispää olivat niukkalöytöiset. Pohjoispäässä maakerrokset olivat sekaantuneita - myllerretty oletettavasti lehtimajan perustuksia ja vesiallasta rakennettaessa.

Koeojat 172 ja 184 olivat köyhiä. Ensin mainitusta tuli esille kivetty tulisija ruudussa 172/532, mutta muita merkkejä kiinteistä muinaisjäännöksistä ei näkynyt. Koeoja 184 oli koko pituudeltaan pelkkää puhdasta silttiä ja savea. Ruutujen 184/528 - 530 poikki kulki turpeenpoiston yhteydessä umpeen luotu oja; sekä ojan kohdasta että pintamaasta sen molemmin puolin löytyi savitiivistettä ja jokunen pala keramiikkaa.

6.3 Kaivauksen laajentaminen yleiskartta s. 48

Alueen A 1 pohjoisosa avattiin heti ensimmäisten koeojien jälkeen. Alue osoittautui kuitenkin tyhjäksi em. savipaakkua lukuunottamatta.

Tämän jälkeen ruvettiin kaivausta laajentamaan koeojan 520 rikkaimman löytökohdan molemmin puolin (alue B) ja lisämäärärahan varmistuttua avattiin alueet C ja A 2. Näiltä alueilta tulivat esiin selvimmät yhtenäiset asumisjäänteet - paalunsijoja, kolme liettä, jätekuoppa ym. (ks. s. 11).

Kun kauhakuormaaja saatiin kentälle, perattiin alueen C koillispuolelle muutamman neliömetrin laajuinen tarkastusalue; esille tuli pelkkää savea. Samalla kuorittiin multa n. 6 m:n kaistalta alueen C ja tutkittavan tontin pohjoiskulman väliltä. Alue D1 avattiin, koska ruudusta 176/532 tuli esiin hiiltä ja muutamia tulen rapauttavia kiviä. Alue osoittautui kuitenkin tyhjäksi saveksi. Vain pintakerroksesta löytyi vähän tiivistettä.

Kaivausta laajennettiin vielä "varmuuden vuoksi" alueen D1 pohjoispuolelle, missä maaperä näytti vaihtuvan hiekkaisemmaksi. Alueelta D2 tuli esiin vain pari säännötöntä likamaakuoppaa, mutta aivan alueen pohjoisimmasta kulmasta, kivien välistä löytyi yllättäen kaarisolki. Paikalta paljastui röykkiö.

Kauhakuormaajan avulla tarkastettiin myös alueiden A1, A2 ja B välinen alue

ja perattiin laaja alue sekä koeojan 508 länsipuolelle että koeojan 150 eteläpuolelle: Alueen E sekä alueen A1 etelälohkon avaaminen todettiin tarpeelliseksi. Alueelta E paljastui paalunsijaja ja runsaasti savitiivistettä sisältänyt likamaakuoppa, alueelta A1 kaksi tulisijaa.

7. KULTTUURIKERROS JA MAAPERÄ

Vanutehtaanmäki on ilmeisesti ollut pitkään ja jatkuvasti viljelysmaana ja pellonmuokkauksen yhteydessä on suuri osa kulttuurikerroksesta tuhoutunut ja sekoittunut multa. Löytöjä tuli multakerroksesta lähes koko tutkitulta alueelta eikä huuhtoutunutta kerrosta ollut. Mullan alla oli paikoin ohut humuksen sekainen hiekkakerros, paikoin mullan ja pohja- tai kulttuurimaan raja oli tarkka.

Laajempi, yhtenäinen kulttuurikerros oli säilynyt vain alueella B - muuten jäljellä olivat ainoastaan alunperin kuopalle kaivetut muinaisjäännökset kuten paalunsijat, liesien pohjat yms. Siellä täällä oli heikosti likamaan täplittämä hiekkaa 1. tasossa mutta ei enää sen alapuolella.

Maaperä oli kaivausalueen länsiosissa kivikkoista hiekkamoreenia. Kiviä oli paljon varsinkin alueella A2, mikä vaikeutti havaintojen tekoa. Itäosissa, alueilla C ja D maaperä oli pääasiassa silttiä ja savea. Savi tuli esiin myös alueen E kaakkoisosassa ja ruudussa 156/504.

8. TUTKITUT MUINAISJÄÄNNÖKSET

Kaivauksessa tuli esiin rautakautinen asuinpaikka ja osittain tuhoutunut röykkiö. Merkittävimmät asumisjäänteet keskittyivät alueille A2, B ja C, missä oletettavasti oli ainakin kahden rautakautisen talon jäännöksiä, jätekuoppa ja kolme tulisijaa. Merkkejä asumuksista oli myös alueella E ja alueella A1

oli kaksi tulisijaa. Röykkiö sijaitsi n. 30 m talonpohjista koilliseen.

8.1 Asuinpaikka

8.1.1 Paalunsijat ja likakuopat alueilla A2, B ja C

kartat s. 51-58, 66

kuvat s. 34-40

diat 4179 - 4198, 4200 - 4204

Alueilla A2, B ja C oli yhteensä 29 tarkkarajaista pyöreää paalunsijaa, joiden halkaisija oli 30 - 55 cm ja syvyys 20 - 40 cm. Vain yhdessä oli selvä, ehjä syvälle ulottuva tukikiveys (alue A2, ruutu 164/512) ja yhden ympärillä oli 1. tasossa kivikehä (alue B, ruutu 166/520). Irtokiviä oli erittäin paljon paalunjälkialueen multakerroksessa ja välittömästi sen alapuolella. Ne voisivat olla peräisin maanmuokkauksen tuhoamista tukikiveyksistä (irtokivet eivät näy kartoissa).

Nokea ja hiilenhippusia oli seitsemässä paalun jäljessä, mutta mitään merkkejä esim. paalujen poltetuista päistä ei havaittu. Kahdessa paalunsijassa oli arvoituksellinen poikkipuun jälki (alue B, ruudut 162/518-520). Jäljet tulivat esiin 2. tasoa kaivettaessa.

Säännöllisen pyöreitä mutta heikommin värjäytyneitä ja matalampia jälkiä oli alueilla A2, B ja C yhteensä 8. Halkaisijaltaan 70 - 90 cm:n kokoisia pyöreitä tai miltei pyöreitä kuoppia oli paalunjälkialueella 3. Mitään rakenteellisia erikoispiirteitä ei ollut vaan sisusmaa oli kauttaaltaan tasaisesti värjäytyntä. Nämäkin voivat olla paalunkuoppia. Alueella oli lisäksi parikymmentä muodoltaan säännötöntä likamaakuoppaa. Pidän todennäköisenä, että niistäkin ainakin osa on paalujen jättämiä.

8.1.2 Paalunsijoihin liittyvät likamaa-alueet ja kiveys

kartat s. 51, 53

kuvat s. 35-39

diat 4176 - 4178, 4185, 4199

Alueen B 1. ja 2. tasossa oli paalunjälkien rajoittamalla alueella vahvasti värjäätynyttä, tiivistä likamaata, joka voisi olla tallaantunutta maalattiaa. Maa oli hyvin tummaa, hienojakoista ja kosteana niljakasta - ehkä saveen sekaista, mutta ei kuitenkaan pelkkää savea. Likamaasta tuli savitiivistettä erittäin runsaasti ja keramiikkaakin enemmän kuin muista asuinpaikan osista. Tämän erikoislaatuisen likamaan ympärillä oli tavallista harmaaksi likaantunutta hiekkaa.

Vaikutti siltä, että alueet A2 ja C olivat tuhoutuneet syvemmästi kuin alue B. Kuitenkin myös alueen A2 paalunsijojen yhteydessä oli laaja likamaaläikkä ja sen eteläpuolella likamaan sekaista, mahdollisesti tarkoituksellisesti ladottua tasaista kiveystä, joka voisi olla lattiapintaa. (Kiveys ei näy kartassa ehjänä; kaivettaessa pieni kulma tuhoutui ruuduista 160/510-d ja 160/512-b).

8.1.3 Jätekuoppa

kartat s. 51-55

kuvat s. 34

diat 4175, 4176, 4194

Paalunjälkialueen eteläpuolella, alueen B ruudussa 158/520 oli tarkkarajainen pyöreä jätekuoppa. Sen halkaisija oli n. 90 cm ja syvyys hiekan rajasta n. 50 cm. Kuopan sisältämä likamaa oli tummaa ja möyheää. Pohja oli tasainen. Kuopasta löytyi runsaasti savitiivistettä, 97 palaa keramiikkaa, muutama luun siru, rautapitoista kuonaa ym.

8.1.4 Alueen E paalunjäljet ja likakuopat

kartta s. 59

kuvat s. 32

Alueella E oli neljä edellä kuvatun kaltaista pyöreää paalunsijaa, yksi halkaisijaltaan 90 cm kokoinen pyöreä kuoppa sekä muutamia heikompia tai

säännöttömämpiä jälkiä, jotka myös voisivat olla paalujen jättämiä. Ruudussa 146/500 oli muodoltaan säännötön likakuoppa, josta löytyi savitiivistettä yli 4,5 kg.

8.1.5 Liedet

kartat s. 56-60
kuvat s. 41-42
diat 4205 - 4212

Kaivauksessa tuli esiin 5 tulisijaa. Ne sijaitsivat 6 - 10 m etäisyydellä lähimmistä asumisenjäänteistä, kolme alueen C itälaidassa ja kaksi alueen A1 eteläosassa. Vain yksi liesi oli kauttaaltaan kivetty (ruutu 172/532); muut olivat laakeita synkeän nokimaan täyttämiä kuoppia. Nokimaan seassa oli hiilenpaloja ja kuumuudessa lohkeilleita kiviä. Tulisijojen pintakerros oli ilmeisesti tuhoutunut ennen tutkimusta. Löytöjä tuli liesien läheltä vain vähän.

8.1.6 Muut asumisjäänteet

kartat s. 59, 61, 63, 64
kuvat s. 42
diat 4170 - 4173

Alueen A1 ruudussa 150/508 oli helakan punaiseksi palanut paakku oksanjälkistä savea, joka kaivettaessa mureni ja lohkeili. Paloja saatiin talteen yli 2 kg. Paakun ympäriltä maa oli värjäätynyt punaiseksi ja paikoin nokeentunut. Vieressä oli vähän likamaata.

Kun multakerros oli kuorittu, näkyi alueen B eteläpuolella ruudussa 150/518 tulen rapauttamia kiviä ja nokea. Kaivettaessa tuli esiin vain epämääräinen nokeentunut likaläikkä, josta löytyi muutama pala savitiivistettä.

Asumisjäänteinä on pidettävä myös tontin alalaidan profiilista paljastunutta kapeaa ja syvää noensekaista likamaakuoppaa (ruutu 186/546). Se voi olla paalunsija. Kuopan lähiympäristöä ei voitu tutkia, koska sen vieressä, tutkitavan tontin kaakkoiskulmassa oli rakennustyömaan suuri polttoainesäiliö.

Pari säännötöntä likamaakuoppaa tuli esiin myös alueelta D2. Kuopista löytyi

vähän savitiivistettä. Muuta asumuksiin viittaavaa ei kaivausalueen pohjoisosassa havaittu.

8.2 Röykkiö

kartat s. 61-62
kuvat s. 43
diat 4214 - 4221

Kaivausalueen pohjoisimmassa kulmassa, osaksi naapuritontin puolella oli osittain tuhoutunut röykkiö. Sen olemassaolo havaittiin sattumalta kaivauksen viimeisellä viikolla. Avaamattoman turpeen rajalta ruudusta 194/534 löytyi kivien välistä kaarisolki. Löytöpaikka tutkittiin välittömästi. Esiin tuli kiviä, joita oli sekä mullassa että mullan alla ja kivien välistä löytyi runsaasti keramiikkaa.

Aluetta laajennettiin pohjoiseen; turvetta avattiin mahdollisimman pieneltä alalta, koska kaivausaika alkoi jo olla loppuillaan. Avattavan alueen laajuus arvioitiin esiin tulleen ja multaprofiilissa näkyneen kiveyksen mukaan. Röykkiö saatiinkin esiin lähes kokonaan; oletettavasti multakerrokseen hajonnutta pintakiveystä ja keramiikkaa jäi kuitenkin tutkimuksen ulkopuolelle.

Röykkiön halkaisija oli n. 3 - 3,5 m ja korkeus n. 50 cm. Ruokamultaa oli kivien seassa n. 20 - 25 cm:n korkeudelta ennen kuin kivien välissä rupesi näkymään hiekka. Alimpien kivien välissä ja kiveyksen alla oli heikosti nokeentunutta likamaata.

Em. kaarisoljen lisäksi röykkiöstä löytyi runsaasti keramiikkaa, savitiivistettä, kuonaa ja pari palaneen luun sirua. Löytöjä tuli sekä mullan sekaisesta kerroksesta että sen alta.

Alunperin röykkiö on oletettavasti ollut laajempi ja korkeampi. Pellonmuokkauksen yhteydessä sen pintakerros on tasoittunut ja sekoittunut multa; ennen turpeen avaamista ei röykkiöstä näkynyt pienintäkään merkkiä. Kuitenkin pahimmat vauriot ovat ilmeisesti syntyneet juuri ennen kaivauksen alkua

turvekerrosta kaivinkoneella kuorittaessa, jolloin rökkiön kaakkoiskolkan kiveys on kokonaan hajonnut.

8.3 Uudemman ajan kaivannot ja rakennelmat

kartat s. 48, 56

kuvat s. 34, 42

diat 4169, 4174, 4213

Kaivausalueen halki koillisesta lounaaseen kulki samana kesänä kaivettu oja, joka oli täyttynyt turvetta kuorittaessa. Ojan kohtaa ei kaivettu paitsi muutamassa koejaruudussa. Vaikka sen sisältämästä mullasta löytöjä olisi tullutkin, olivat kiinteät muinaisjäännökset varmasti tuhoutuneet.

Luode-kaakko -suuntaisia umpeutuneita pelto-ojia tuli esiin kaksi ja alueella C oli lisäksi samansuuntainen viemärioja, joka kulki lieden halki ruudussa 166/532.

Alueen B ruuduissa 162 - 164/520 oli kulttuurikerroksen päällä yksikerroksinen rapattu kiveys, jonka laajuus oli n. 2 - 3 m².

Alueen E halki kulki pohjois-etelä -suuntainen suora, kapea mullansekainen kiveys - ehkä pellon tai puutarhan aidan jäännös. Uudemman ajan kuoppia oli neljä alueella E ja yksi alueen C ruuduissa 168-170/524.

9. LÖYDÖT

9.1

Savitiivistettä ja palanutta savea löytyi yli 20 kg. Osa löytyi runsaina keskittyminä likamaa-alueilta ja -kuopista, osa pieninä paloina laajoilta alueilta multakerroksesta ja välittömästi sen alapuolelta. Ensimmäisen tason alapuolelta niin savitiiviste- kuin keramiikkalöytöjäkin tuli vain likamaasta. Runsaslöytöisin oli alue B.

Varsinkin keskittyminä löytyneissä tiivistepaloissa näkyy selviä oksien ja risujen painanteita. Joissakin paloissa on lisäksi rautapitoista kuonaa, jota löytyi myös erillisinä kappaleina.

9.2

Keramiikkaa löytyi runsaimmin röykkiöstä. Sekä röykkiön keramiikka että suurin osa asuinpaikka-alueelta löytyneestä on koristeetonta, tiivismassaista ja hiikkasekoitteista. Useimmat reunapalat ovat loivasti profiloituja. Tasapohjaisten astioiden pohjapaloja löytyi muutama. Yksi on muodoltaan erikoinen ja se voisi olla laakean vadin pohja (KM 20610:215). Talteen saatiin myös muutamia karkeampimassaisia, naarmupintaisia sekä yksi kuoppakoristeinen astianpala.

Palanutta luuta löytyi vain jokunen siru sekä röykkiöstä että asuinalueelta.

9.3

Kaivauksen tärkein esinelöytö on röykkiöstä esiin tullut rautainen kaarisolki (KM 20610:452, kuva s. 45), joka ajoittuu 400-luvulle (ks. Kivikoski, *Die Eisenzeit Finnlands*, Abb 203). Muut metallilöydöt olivat vaatimattomia: Röykkiöstä tuli pieni litteä rautaesineen pala ja röykkiön läheltä rautaesineen, mahdollisesti veitsen fragmentti sekä hevosenkengän muotoinen esine, jonka esihistoriallisuus on mielestäni vähintään kyseenalainen. Ruudusta 172/530 löytyi pieni reiällinen raudanpala, joka voisi olla esim. helan katkelma.

9.4

Muut kaivausalueelta löytyneet metalliesineet olivat selvästi peräisin uudemmalta ajalta. Neppejä, nappeja, hakasia ym. rojua löytyi koko alueelta

multakerroksesta ja myöhemmän ajan kaivannoista kuten pelto-ojista ja humuksen sekaisista kuopista. Kaivauksella käynyt paikkakuntalainen kertoi, että vanhalta vanutehtaalta oli jätepölyt kuljetettu läheisten peltojen lannoitteeksi, mikä selittää näiden uuden ajan löytöjen runsauden. Näitä "löytöjä" ei ole luetteloitu.

Löytöjen levinneisyys selviää kartasta s. 50.

10. NÄYTTEET

10.1

Hiilinäytteitä kaivauksella otettiin 17 kpl ja ne on luetteloitu esihistorian toimiston päluetteloon (KM 20610:489-505). Näytteet :490, 500 ja 503 on lähetetty ajoitettaviksi Helsingin yliopiston Radiohiiliajoituslaboratorioon. Tätä kirjoitettaessa tuloksia ei vielä ole saatu.

10.2

Paleoetnobotaanista tutkimusta varten otettiin maanäytteitä. Ne on luovutettu fil. tri Marjatta Aallolle. Tutkimus on tätä kirjoitettaessa vielä kesken.

10.3

Vanutehtaanmäen fosfaattianalyysin on tehnyt FM Heikki Matiskainen. Fosfaattitutkimus liittyy Helsingin yliopiston Arkeologian laitoksen Katajamäen ja Ketohaan tutkimusprojektiin.

11. TARKASTUKSET KAIVAUSPAIKAN YMPÄRISTÖSSÄ

11.1 Hämeenojanpolku

Kaivauksen ohessa suoritettiin tarkastuksia lähiympäristössä. Valhojan alueelta Ollikkalan koululle rakennettava kevyen liikenteen väylä, Hämeenojanpolku, tarkastettiin kun turvekerros oli poistettu. Mitään muinaisjäännöksiin viittaavaa ei paikalla havaittu (kartta s. 46).

11.2 Vanumammantien oikaisualue

Salon kaupungilla oli aikomus leventää Vanutehtaankadusta Katajamäen alueelle johtava tie, Vanumammantie, vielä saman syksyn aikana. Kaivauksen länsipuolella sijaitsevan tienmutkan oikaisualue tarkastettiin turvekerroksen kuorimisen jälkeen.

Jäljellejääneestä multakerroksesta, alueen keskipaikkeilta löytyi uudemman ajan tiilen- ja lasinkappaleiden lisäksi pari keramiikan ja muutama savitiivisteen pala. Löytökohtaa päätettiin tutkia hieman tarkemmin ja tielinjan poikki siivottiin n. 2 m levyinen koekaista hiekan rajaan saakka.

Sekä keramiikkaa että savitiivistettä löytyi lisää ja talteen otettiin myös hiekka- ja kasvikuitusekoitteista palanutta savea, joka epämääräisen muotonsa puolesta voisi olla tiivistettä. Tavallista uuden ajan tiiltä po. savi ei kuitenkaan ole. Löydöt on luetteloitu kaivauslöytöjen yhteydessä (KM 20610:484-488). Paikalla paljastui myös likamaata ja koekaistan kaakkoisreunasta tuli esiin pyöreältä vaikuttavan likamaansekaisen kiveyksen reuna.

Em. koekaistan pohjoispuolelle siivottiin kapeampi kaista, mutta siitä löytyi vain yksi rautakuonan pala eikä likamaatakaan esiintynyt (kartta s. 46, dia 4222, kuva s. 44).

11.3 Isokylän pellon koeojat

Kolmas kaivauksen ulkopuolinen tarkastus suoritettiin Isokylän pellolla, joka on kaavoitettu omakotitaloalueeksi. Salon kaupungin mittaustekninen osasto paalutti pellolle kaksi pohjois-etelä -suuntaista linjaa,^{x)} joiden mukaan avattiin n. kaksimetriset koeojat kauhakuormaajalla (kartta s. 46). Pintamaa kuorittiin n. 3 - 5 cm humuksen ja hiekan rajan alapuolelle.

Läntisemmästä ojasta ei löytynyt mitään, mutta itäisemmästä tuli esille kaksi nokiläikkää, jotka voisivat olla liesien pohjia. Molemmat läikät ovat muodoltaan epäsäännöllisiä. Suuremman halkaisija on 120 - 130 cm ja sijainti n. $x = 9520$, $y = 2615$ (dia 4223). Pienemmän halkaisija on 70 - 80 cm ja sijainti n. $x = 9472$, $y = 2615$ (dia 4224). Suuremman nokiläikän ympärillä oli myös likamaata. Löytöjä ei tullut, joten po. jäänteiden kuulumista esihistorialliseen aikaan ei voi pitää varmana.

Helsingissä
12/2 1980
Evo Linturi

- x)
1. $y = 2585/x = 9450-9550$
  2. $y = 2615/x = 9450-9550$

Karttaluettelo

Kopio Salon kaupungin Ollikkalan kaupunginosan asemakaava-	
kartasta. MK 1:2000	46
Yleiskartta MK 1:500	47
Yleiskartta MK 1:100	48
Pintavaaituskartta MK 1:100	49
Löytökartta MK 1:100 <i>kopio A3, alkuper. suunnitelma</i>	50
Alueet A2+B, taso 1, MK 1:25	51
Alue A2, taso 1, MK 1:25 (jatke edelliseen)	52
Alueet A2+B, taso 2, MK 1:25	53
Alue B, taso 3, MK 1:25	54
Alueet A2+B, tasot 3 - 5, MK 1:25	55
Alue C, taso 1, MK 1:25	56
Alue C, taso 2, MK 1:25	57
Alue C, taso 3, MK 1:25 (liedet)	58
Alueet A1+E, taso 1, MK 1:25	59
Alue A1, taso 2, MK 1:25 (liedet)	60
Alue D2, tasot 1-2, MK 1:25 (röykkiö)	61 <i>suunnitelma</i>
Alue D2, tasot 3-4, MK 1:25 (röykkiö)	62 <i>suunnitelma</i>
Ruudut 150-152/518-520, taso 1, MK 1:25	63
Ruutu 186/546, tasot 1-7, MK 1:25	64
Profiili B1-B2, MK 1:25	65
Yleiskartta: Asumisjänteet alueilla A2, B ja C, MK 1:100	66

Dialuettelo

- 4164-66 Yleiskuvia kaivausalueesta ennen turpeen poistoa. Kuv. alueen kaakkoispuolelta, Hakan rakennustyömaan kopin katolta. Kuvassa 1 näkyy entinen Vanutehdas ja kuvassa 2 nk. Digertin huvila.
- 4167 Tutkittava alue turpeenpoiston jälkeen. Keskellä itä-länsi -suuntainen koeoja paalutettuna. Kuv. lounaasta.
- 4168 Likaläikkiä tutkittavan tontin alareunan profiilissa. Laitimaisena vasemmalla koordinaattipaalu $y = 52520$, $x = 99150$. Kuv. kaakosta.
- 4169 Pelto-oja tutkittavan tontin alareunan profiilissa. Kuv. kaakosta.
- 4170 Nokinen muinaisjäännös tutkittavan tontin alareunan profiilissa, ruutu 186/546. Kuv. kaakosta.
- 4171 Punainen savitiivistepaakku koeojien risteyksessä, 151/509. Kuv. lännestä.
- 4172 Sama kuin ed. Taso 1. Kuvattu etelästä, yläviistosta.
- 4173 Sama kuin ed. Kuvattu idästä.
- 4174 Uudemman ajan kiveys ja sen alta paljastuvaa likamaata ruudussa 162-164/520. Kuv. etelästä.
- 4175 Puoliksi paljastunut pyöreä likakuoppa koeojan ruudussa 158/520. Kuv. lännestä.
- 4176 Yleiskuva alueen B tasosta 1. Edessä em. likakuoppa, sitten likaläikkiä ja uudemman ajan pelto-ojan pohja. Taustalla vahva likamaa-alue. Kuvattu etelästä, sateella.
- 4177 Ed. kuvassa näkyvä likamaa-alue ja hahmottumassa olevat paalunsiijat ruuduissa 162-164/518-520. Kuv. idästä.
- 4178 Sama kuin ed. Lännestä kuvattuna.
- 4179 Paalun tukikivet ruudussa 166/520. Kuv. etelästä.
- 4180 Paalunjälki ruudussa 162/520-b, taso 1 1/2. Kuv. lännestä.

- 4181 Kuvan yläreunassa sama paalunjälki kuin ed. Huom. poikittaispuun jälki. Edessä toinen paalunjälki. Taso 2. Kuv. lännestä.
- 4182 Samat jäljet kuin ed. kuvassa sekä edessä toinen poikkipuinen paalunjälki. Oikeassa laidassa neljäs jälki.
- 4183 Sama pikkipuinen paalunjälki kuin kuvissa 17 - 19. Taso 2 1/2. Kuv. pohjoisesta, yläviistosta.
- 4184 Alueen B pohjoispuoli, taso 2. Kuv. etelästä.
- 4185 Sama kuin ed. Kuvattu pohjoisempaa. Keskellä likamaa ruuduissa 164 - 166/520. Edessä vasemmalla sama paalunjälki kuin kuvissa 17 - 21.
- 4186 Likamaata ja paalunjälkiä alueen B pohjoisosassa. Edessä vasemmalla paalu 166/522. Taso 2. Kuvattu etelästä.
- 4187 Edessä sama pyöreä likaläikkä kuin ed. kuvan keskellä. Taso 3. Taustalla kuvien 17 - 21 paalunjäljet tasossa 2. (Tason kolme korkeus vain 5 cm). Kuv. koillisesta.
- 4188 Alueen B pohjoiskolkan paalunjäljet. Taustalla ed. kuvan suurempi pyöreä läikkä. Taso 3. Kuv. pohjoisesta.
- 4189 Sama kuin ed. Kuvattu koillisesta.
- 4190 Alueen B pohjoisosa, tasot 2 - 3. Kuvattu lounaasta. Vrt. kuva 25.
- 4191 Paalunjäljet ruuduissa 162/518-520 tasossa 3. Kuv. lounaasta.
- 4192 Poikkipuinen paalunjälki ruudussa 162/520-b. Taso 3. Kuv. lounaasta, yläviistosta.
- 4193 Sama kuin ed. ja edessä toinen paalunjälki. Kuv. lounaasta.
- 4194 Likakuoppa ruudussa 158/520, taso 4. Kuv. lännestä.
- 4195 Säännöllisiä likaläikkiä, joista paalunjälkiä ainakin 2. Taso 1. Kuv. idästä. Kuvan keskellä paalu 162 (?) / 526.

- 4196 Sama kuin ed., taso 2.
- 4197 Likaläikät alueen C luoteisosassa, taso 1. Kuv. kaakosta.
- 4198 Sama kohta kuin ed., taso 2. Kuv. pohjoisesta.
- 4199 Alueen A2 eteläosa, taso 1. Kuv. länsiluoteesta.
- 4200 Alueen A2 pohjoisosaa, taso 2. Kuv. pohjoisluoteesta.
- 4201 Alue A2, taso 2. Paalunsijat alueen kaakkoisosassa pohjaan kaivettuina. Kuv. etelästä.
- 4202 Alueen A2 pohjaankaivettuja paalunsijoja. Edessä oikealla kivetty paalunsija ruudussa 164/512. Kuvattu pohjoisluoteesta.
- 4203 Paalunsija ruudussa 160/512 pohjaan kaivettuna.
- 4204 Kivetty paalunsija ruudussa 164/512 pohjaan kaivettuna.
- 4205 Liesi ruudussa 172/532, taso 1. Kuv. lännestä.
- 4206 Sama kuin ed. eteläkaakosta kuvattuna.
- 4207 Sama liesi kuin ed., taso 2. Kuv. kaakosta.
- 4208 - " - Kuv. lännestä.
- 4209 Liesi ja likamaa ruuduissa 162-164/532, taso 1. Kuv. etelästä.
- 4210 Sama liesi kuin ed. kuvassa ja sen itäpuolelta paljastunut pieni liesi. Edessä paalut 164/532 ja 164/534. Taso 2. Kuv. etelästä.
- 4211 Samat liedet kuin ed. idästä kuvattuna.
- 4212 Kaksi liettä ruuduissa 144-146/508-510, taso 2. Kuv. etelästä.
- 4213 Alue E, taso 1. Kuvattu pohjoisesta. Alueen keskellä uudemman ajan kiveys.
- 4214 Røykkiön kiveystä ruudussa 194/534. Kuv. etelästä.
- 4215 Sama kuin ed. Kuv. pohjoisesta.
- 4216 - " - Kuv. kaakosta.

- 4217 Em. kiveyksen pohjoispuolelle laajennettu alue. Kiveystä paljastuu ruokamullasta. Kuv. etelästä.
- 4218 Sama kuin ed. syvemmälle kaivettuna.
- 4219 Sama kuin ed. multakerroksen alta paljastunut kiveys. Kivet poistettu ruudusta 194/534.
- 4220 Sama kohta kuin ed. Kiveyksen alta paljastunutta likamaata.
- 4221 Röykkiön pohja. Kuv. lounaasta.
- 4222 Kaivausalueen länsipuolella sijaitseva tienoikaisalue. Huom. hiekan rajaan siivotut koekaistat. Kuvattu koillisesta.
- 4223 Nokiläikkä Isokylän pellolle avatussa koeajassa. Kuv. kaakosta.
- 4224 Toinen nokiläikkä samassa koeajassa.

Negatiiviluettelo

(Kaikkia negatiiveja ei ole kopioitu.)

24 x 36	50614	Salon Putkirakenne eli entinen Vanutehdas kuvattuna kaakosta, Hakan rakennustyömaan toimistokopin katolta.
	50615 -22	Panoraama kaivausalueesta ennen turpeen poistoa. Kuvattu alueen kaakkoispuolelta, Hakan rakennustyömaan toimistokopin katolta.
	50623 -25	Panoraama kaivausalueesta turpeenpoiston jälkeen. Kuv. kuten edellinen.
6 x 6	50626 -30	Sama kuin edellinen.
	50631	Likaläikkiä tontin alalaidan profiilissa. Kuvassa koordinaattipaalu $x = 99150/y = 52520$. Kuv. kaakosta.
	50632	Pelto-oja em. profiilissa. Kuv. kaakosta.
	50633 -34	Panoraama kaivausalueesta. Kuv. lounaasta.
	50635	Itä-länsi -koeojan 150 länsipää lännestä kuvattuna.
	50636	Punaiseksi palanutta savitiivistettä koeojien risteyksessä 151/509. Kuvattu lännestä.
	50637	Sama kuin ed. Kuvattu lounaasta.
	50638	Pohj.-et. -koeoja 508. Kuvattu etelästä, alkaen ruudusta 150/508.
	50639	Pohj.-et. -koeojan 520 eteläpää kuvattuna pohjoisesta, alkaen ruudusta 158/520.
	50640	Pohj.-et. -koeojan eteläpää kuvattuna pohjoisesta alkaen ruudusta 150/508.
	50641	Työkuva: Helena Rosén piirtää.
	50642	Uudemman ajan kiveys ruuduissa 162-164/520. Huom. lika- ja nokimaa kiveyksen reunan alla. Kuv. etelästä.

- 50643 Sama kuin ed. Kuvattu pohjoisesta.
- 50644 - " - Kuvattu etelästä.
- 50645 Panoraama alueen A1 tasosta 1. Kuv. alueen eteläpuolelta.
-47
- 50648 Punaiseksi palanutta savitiivistettä ruudussa 150/508. Kuv. etelästä. Vrt. neg. 50636-37.
- 50649 Liesi ruudussa 170-172/532, taso 1. Kuvattu lännestä.
- 50650 - " - Kuvattu etelästä.
- 50651 - " - sekä itä-länsi -koeojan 170 itäpää idästä kuvattuna.
- 50652 Likakuoppa ruudussa 158/520, taso 1. Kuv. lännestä.
- 50653 - " - Kuv. etelästä.
- 50654 Nokinen muinaisjäännös ruudussa 186/546. Profiili kaakosta kuvattuna.
- 50655 Työkuva: aluetta B avataan.
- 50656 Paalun tukikiveys ruudussa 166/520, taso 1. Kuv. etelästä.
- 50657 Panoraama alueen B tasosta 1. Kuvattu sateella alueen länsi-laidalta.
-61
- 50662 Panoraama samasta kuin ed. Kuvattu alueen pohjoispäästä.
-63
- 50664 Sama kuin ed.
- 50665 Panoraama alueen B vahvasta likamaa-alueesta. Taso 1. Kuvattu idästä.
-67
- 50668 Alue B, taso 1 etelästä kuvattuna.
- 50669 Alueen B pohjoispää, taso 1 etelästä kuvattuna.
- 50670 Alue C. Likaläikät ruuduissa 162/524-526, taso 1. Kuvattu etelästä.

- 50671 Sama kuin ed. ja läikkä ruudussa 160/526.
- 50672 Panoraama alueiden B ja C tasosta 1. Kuv. alueen C etelä-
-73 päätä.
- 50674 Alueen B pohjoisimmat ruudut, taso 1. Kuv. etelästä.
- 50675 Alueen C läntisimmät ruudut, taso 1. Kuv. pohjoisesta.
- 50676 Ruutu 186/546, taso 1. Kuv. lännestä.
- 50677 Alue C. Kolme pyöreää likaläikkää ruuduissa 160-162/526,
taso 1. Kuvattu lounaasta.
- 50678 Kaksi pyöreää likaläikkää koeojassa. Ruudut 150/496-498,
taso 2. Kuv. idästä.
- 50679 Liesi ruudussa 166/532, taso 1. Kuv. etelästä.
- 50680 Paalunsija ruudussa 162/520-b, taso 1 1/2. Kuv. lännestä.
- 50681 Viisi paalunsijaa ruuduissa 162/518-520, taso 2. Kuv. lännestä.
- 50682 Sama paalunsija kuin neg. 50680. Taso 2. Kuv. pohjoisesta,
yläviistosta.
- 50683 Kolme neg. 50681 näkyvistä paalunjäljistä, ruudut 162/518-520,
taso 2. Kuv. lounaasta.
- 50684 Likakuoppa ruudussa 158/520, taso 2. Kuv. etelästä.
- 50685 Alueen B vahva likamaa-alue tasossa 2. Panoraama.
-86
- 50687 Panoraama. Alueen B paalunjäljet ja osa em. likamaasta, taso 2.
-90 Kuv. ruudusta 160/520.
- 50691 Alue C, taso 2. Kuv. pohjoisesta.
- 50692 Panoraama. Likaläikät alueen C pohjoisosassa, taso 2. Kuv.
-93 idästä.
- 50694 Likaläikät alueen C eteläosassa. Kaksi kaivettu pohjaan. Kuv.
etelästä. Vrt. neg. 50677.

- 50695 Liesi ruudussa 172/532, taso 2. Kuv. lännestä.
- 50696 - " - Kuv. kaakosta.
- 50697 Panoraama. Alueen B paalunjäljet ja likamaa-alue. Tasot 2 - 3.
-99 Kuv. kaakosta.
- 50700 Paalunjäljet alueen B pohjoisosassa, taso 3. Kuv. koillisesta.
- 50701 Panoraama. Sama kohde kuin neg. 50697-99.
-02
- 50703 Liedet ruuduissa 166-168/532-534, taso 2. Kuv. etelästä.
- 50704 - " - Kuv. idästä.
- 50705 Sama kohde kuin neg. 50697-99. Kuv. idästä. Panoraama.
-07
- 50708 Työkuva: Helena Rosén piirtää ja aluetta A2 avataan.
- 50709 Paalunjäljet ruudussa 166/520, taso 3. Kuv. idästä.
- 50710 Työkuva: aluetta A2 kaivetaan 1. tasoon.
- 50711 Liedet ruuduissa 144-146/508-510, taso 1. Kuv. etelästä.
- 50712 Ruudut 184-188/532, taso 1. Kuv. etelästä.
- 50713 Paalunjälki ruudussa 162/520-b, taso 2 1/2. Kuv. lounaasta.
- 50714 Paalunjälki ruudussa 162/518, taso 2 1/2. Kuv. lounaasta.
- 50715 Nokiläikkä Isokylän pellolle kaivetussa koeajassa $y = 2615,0$.
- 50716 Toinen nokiläikkä em. koeajassa.
- 50717 Likakuoppa ruudussa 158/520, taso 4. Kuv. lännestä.
- 50718 Panoraama. Alue A2 tasossa 1. Kuv. alueen yläreunasta.
-21
- 50722 Alue A, taso 1. Kuv. lännestä.
- 50723 Paalunjälki ruudussa 162/520-b, taso 4. Kuv. lännestä.
- 50724 Liedet ruuduissa 144-146/508-510, taso 2. Kuv. etelästä.

- 50725 Likaläikkä ruudussa 150/518, taso 1. Kuv. etelästä.
- 50726 Liesien pohjat ruuduissa 166-168/532-534. Kuv. etelästä.
- 50727 Lieden pohja ruudussa 172/532. Kuv. luoteesta, suuren reuna-
kiven päältä.
- 50728 Likakuoppa ruudussa 158/520 pohjaan kaivettuna. Kuv. lännestä.
- 50729 Alue D, taso 1. Kuv. etelästä.
- 50730 Alue A2, taso 2 kesken kaivamisen. Kuv. pohjoisesta.
- 50731 Röykkiön kiveystä ruudussa 194/534. Kuv. etelästä.
- 50732 Sama kuin ed. Kuv. pohjoisesta.
- 50733 - " - Kuv. kaakosta.
- 50734 - " - - " -
- 50735 Panoraama. Alue A2, taso 2. Kuv. pohjoisesta.
-36
- 50737 Alue A2, taso 2. Kuv. kaakosta.
- 50738 Panoraama. Alue A2, taso 2. Kuv. lännestä.
-40
- 50741 Alue E, taso 1. Kuv. lännestä.
- 50742 Paalunsija ruudussa 160/512 pohjaan kaivettuna. Kuv. etelästä.
- 50743 Röykkiön kiveystä paljastumassa ruokamullasta (taso 1). Kuv.
etelästä.
- 50744 Sama kuin ed. Kuv. pohjoisesta.
- 50745 Sama kuin neg. 50742.
- 50746 Likaläikkä ruudussa 166/510-512, taso 3. Kuv. etelästä.
- 50747 Kivetty paalunsija ruudussa 164/512 pohjaan kaivettuna. Kuv.
kaakosta.
- 50748 Sama kuin ed.

- 50749 Røykkiön kiveys paljastumassa ruokamullasta (taso 2). Kuv. etelästä.
- 50750 Panoraama. Pohjaankaivetut paalunsijat alueella A2. Kuv. kaakosta.
-52
- 50753 Pohjaankaivettuja paalunsijoja alueella A2. Edessä kivetty paalunsija ruudussa 164/512. Kuv. luoteesta.
- 50754 Røykkiö. Ruudun 194/534 kiveys purettu. Ruutujen 194-196/532-534 mullan alta esiin tullut kiveys näkyvissä. Kuv. etelästä.
- 50755 Røykkiö. Kiveyksen alta paljastunutta likamaata. Kuv. etelästä.
- 50756 Lähikuva røykkiön pohjasta. Kuv. lounaasta yläviistosta.
- 50757 Røykkiön pohja. Kuv. etelästä.
- 50758 Panoraama. Alueet B ja C kaivauksen päätyttyä. Kuv. tontin ylälaidasta.
-61
- 50762 Røykkiön reunaprofiilit peitettyinä. Kuv. etelästä.
- 50763 Alueen B pohjoiset likaläikät pohjaan kaivettuina. Kuv.
- 50764 Kaivausalueen lounaispuolella sijaitseva tienoikaisalue, josta turve on poistettu. Huom. hiekan rajaan siivotut koekaistat. Kuv. idästä, kaivauksen työmaakopin katolta.
- 50765 Likakuoppa alueen E ruudussa 146/500 pohjaan kaivettuna. Kuv. lounaasta.

SALO VANUTEHDAS

50615 - 50619 & 50622

JATKUU
S. 32

50623 - 50625

E. Linturi 1979

SALO
VANUTEHDAS

← JATKUU s. 31

Panoraama kaivausalueesta ennen turpeen poistoa. Vasemmassa laidassa entisen Vanutehtaan rakennus (Salon Putkivakenne). Keskellä näkyy Digertin huvila pihanurmiineen, kuvattu alueen laaksoispuolelta, Hakan rakennustyömaan kopterin katolta.

Kaivausalue kaivinkoneen jäljiltä. Turve poistettu tutkittavan toiminnan alueelta. Huom. koordinaattipisteet. Kuvattu kuten edellinen.

E. Linturi 1979

SALO VANUTEHDAS

50654

Nokinen muinaisjäännös
tontin alareunan profiilissa, ruutu 186/546.
Kuvattu kaakosta.

50631

Likaläikät tontin alareunan profiilissa. Kuvassa koordinaattipaalu $x=99150$, $y=52520$. Kuv. kaakosta.

Paalun tulikivet ruudussa 166/520, taso 1. Kuv. etelästä.

50656

E. Linturi 1979

SALO VANUTEHDAS

ALUE B

1.

50644

1. Uudemman ajan kiveys ruudussa 162-164/520. Huom. reunan alla paljastuva lihamaa. Kuv. etelästä.

2. Koojaa levennetään em. kiveyksen kohdalta; kiveys purettu. Edessä lilakuoppa ruudussa 158/520. Kuv. etelästä.

3. Alue B avattuna kokonaan, taso 1. Kuv. eteläkaakosta.

4. Ruudun 158/520 lilakuoppa tasossa 4. Kuv. lännestä.

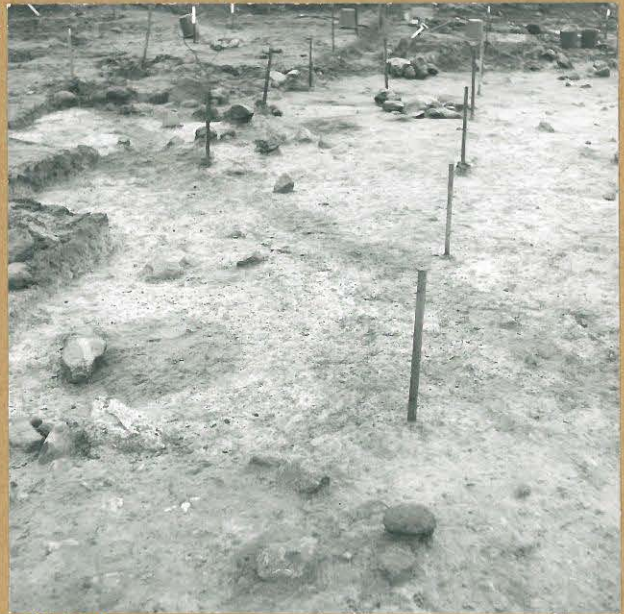
5. Sama kuin ed. pohjaan kaivettuna. Kuv. lännestä.

2.

50653

3.

50668

4.

50717

5.

50728

SALO VANUTEHDAS

ALUE B

Vahva lii-
maa ruuduissa
162-166/518-520.
Paalunjonjet
hahmotumassa
ruuduissa 162/518-
520. Paalun tu-
kikivet ruudussa
166/520. Uudem-
man ajan ojan-
pohja ruuduissa
160/520-162/518.
Taso 1.

1

50657-61

1. Kuvattu
länneestä

2. Kuvattu
idästä

2

50666-68

E. Linturi 1979

SALO VANUTEHDAS

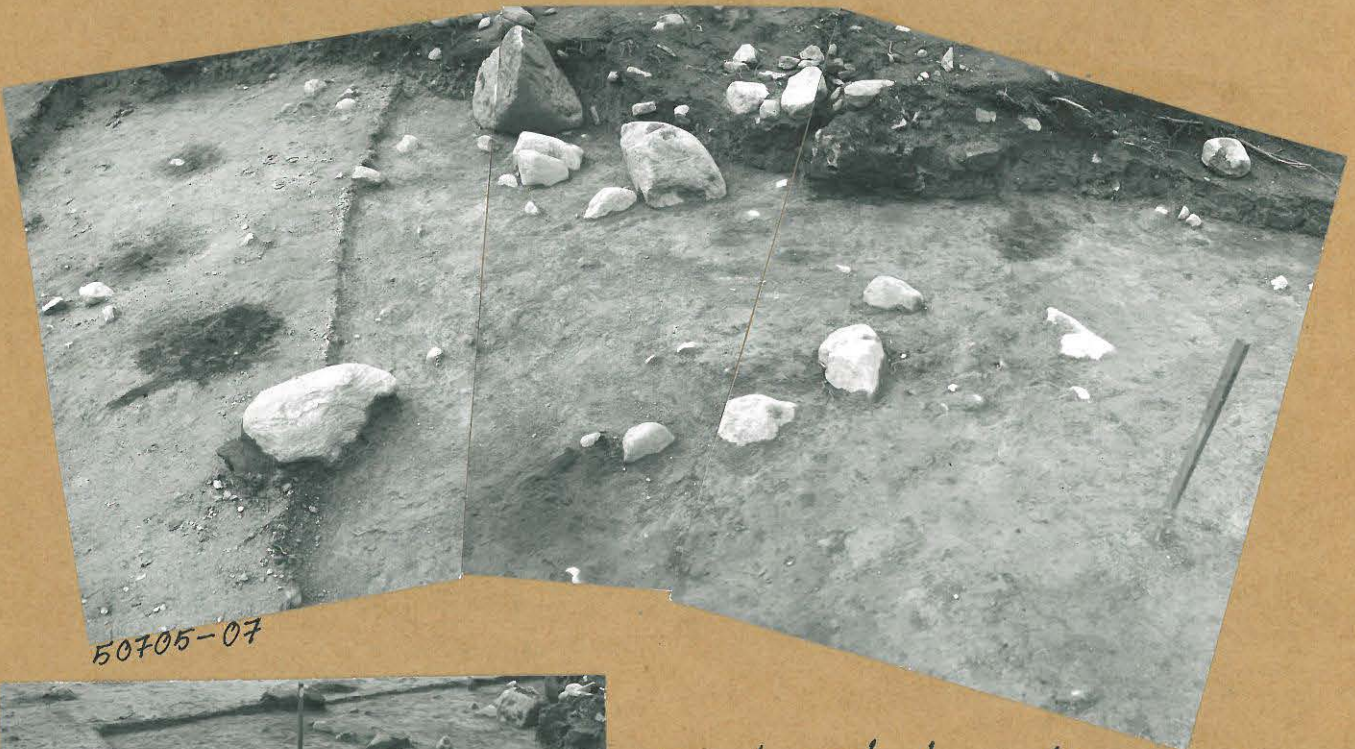
ALUE B

1.

50697-99

2.

50705-07

3.

50700

1. Paalunjäljet ruuduissa 162/518-522
tasossa 2. Alueen pohjoisosa
tasossa 3. Kuv. kaakosta.

2. Vrt. ed. Kuv. lännestä

3. Paalunjälkiä ruuduissa
166-168/522, taso 3. Kuvattu
koillisesta.

E. Linturi 1979

SALO VANUTEHDAS ALUE B

50681
Paalunjäljet ruuduissa 162/518-520.
Taso 2. Kuv. lännestä

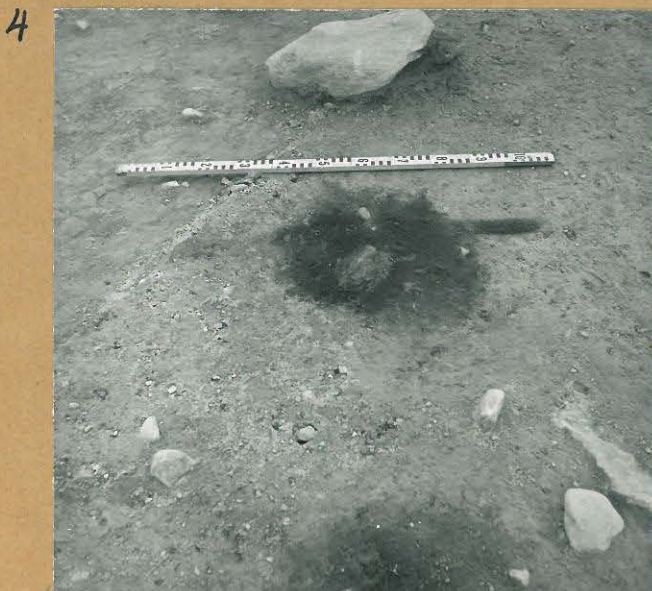

50682 Vrt. ed. Ruutu 162/520-b, taso 2
Kuv. pohjoisesta, yläviistosta.

50687-90

Samat paalunjäljet kuin k. 1 ja liikkamaa-alue ruuduissa 164-166/520. Taso 2. Kuv. kaakosta.

50713 Sama kuin k. 2. Taso 2½
Kuv. lounaasta.

Sama kuin k. 2 & 4. Taso 4. Kuv. lännestä

50723 E. Linturi 1979

SALO VANUTEHDAS ALUEET B JA C

50672-73

Taso 1 etelästä kuvattuna.

Lihataikelit ruuduis-
sa 160-162/526.
Taso 1 siivoamatto-
mana. Kuvattu
lounaasta.

50677

E. Linturi 1979

SALO VANUTEHDAS ALUE A2

1.

50719-20

Taso 1
Kuv. pohjoisesta.

2.

50722

50730

3.

4.

50737

2. Alueen eteläosa taso 1.
Kuv. länsiluoteesta
3. Alueen pohjoisosaa; 2. tason kaivaminen kesken. Kuvan keskellä pyöreä liikatäilä ruudussa
4. Taso 2 kaakosta kuvattuna. Huom. paalunjäljet ruuduissa 160/512 ja 162/514.

E. Linturi 1979

SALO VANUTEHDAS ALUE A2

1. 50750-52

2. 50753

1. Pohjaan kaivetut paalunsijat kaaliosta kuvattuna. Edessä paalu 162/516.

2. Vrt. ed. Edessä kivetty paalun-sija ruudussa 164/512. Kuvattu luoteesta.

3. Paalunsija ruudussa 160/512 ete-lästä kuvattuna.

4. Kivetty paalunsijan ruudussa 164/512 kaaliosta kuvattuna.

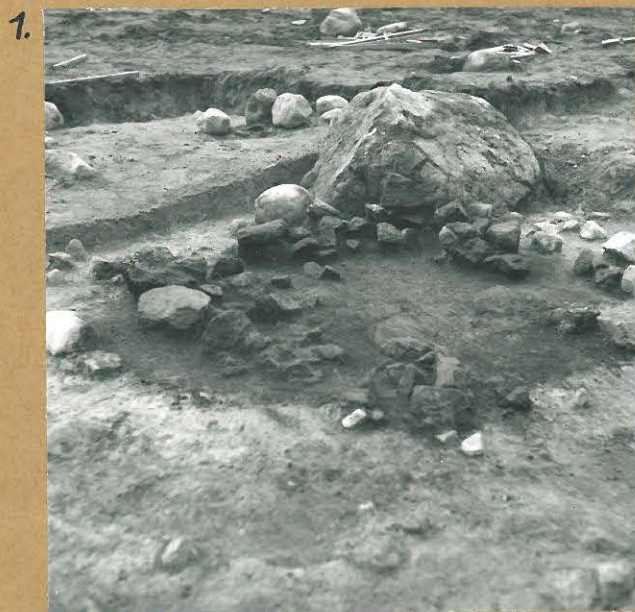
3. 50745

4. 50747

E. Linturi 1979

SALO VANUTEHDAS ALUE C

50696

50695

50727

50679

50704

1. Liesi ruudussa 172/532.
Taso 2. Kuvattu kaakosta.

2. Sama kuin ed. Kuvattu
länneä.

3. Sama liesi kuin k. 1-2.
Pohja länneä kuvattuna.

4. Liesi ja lähempää ruuduissa
164-166/532, Taso 1. Kuv. etelästä.

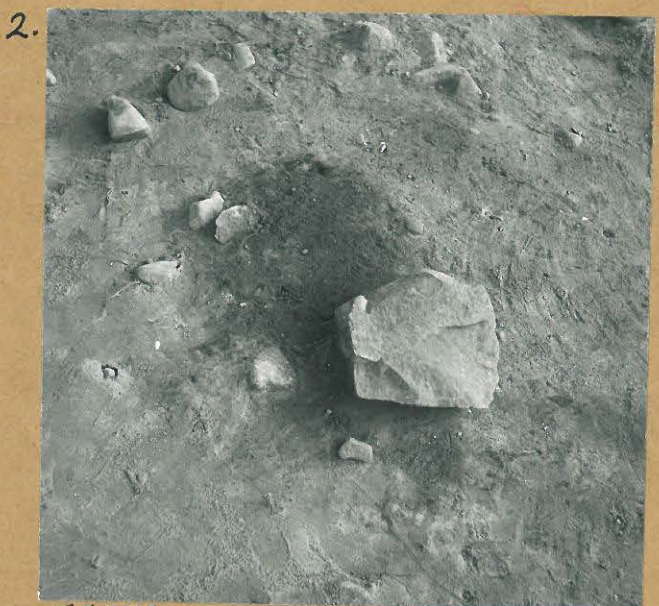
5. Sama liesi kuin k. 4 ja pieni
liesi, ruudut 166-168/532-534.
Taso 2. Kuvattu idästä.

E. Linturi 1979

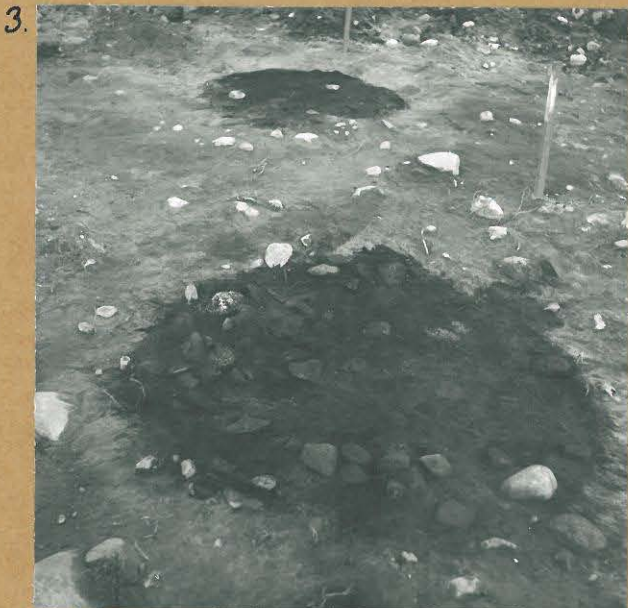
SALO VANUTEHDAS ALUEET A1 JA E

50636

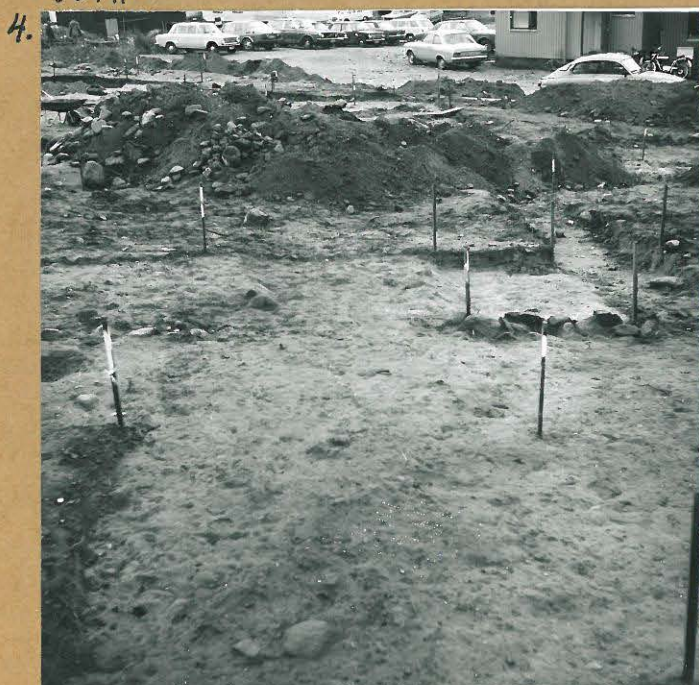

50648

50711

1. Punainen savitiivistepaaleu kooojien risteyksessä 151/509. Kuvattu lännestä.
2. Sama kuin ed: taso 1 etelästä kuvattuna
3. Liedet ruuduissa 144-146/508-510, taso 1. Kuvattu etelästä
4. Alue E, taso 1. Kuv. lännestä.
5. Lihakuoppa ruudussa 146/500 pohjaan kaivettuna. Kuv. lounaasta. (kuopasta tuli yli 36g savitiivistettä)

50741

50765

5.

E. Linturi 1979

SALO VANUTEHDAS ALUE D

1.

50731

2.

50734

3.

50749

RÖYKKIÖ RUUDUISSA
194-196/532-534

1. Kiveys ruudussa 194/534 etelästä kuvattuna.
2. Sama kuin ed. kaaliosta kuvattuna.
3. Lisään kiveyksen paljastus ryötelämällä. Kuv. etelästä.
4. Muttakerroksen alla esiin tulut kiveys; kivet poistettu ruudusta 194/534.
5. Röykkiön pohja. Kuv. lounaasta.

4.

50754

5.

50756

E. Linturi 1979

SALO VANUTEHDAS

50758-61

Alueet A2, B ja C kaivauksen päätyttyä.
Kuvattu pohjoisesta.

Kaivausalueen länsi-
puolella sijaitseva
hienoihaisen alue. Kuvaa-
seen näkyvät hiekan ra-
jan siivotit luokkaistat.
Kuvattu koillisesta, kaiva-
uksen työmaaloppin
katolta.

E. Linturi 1979

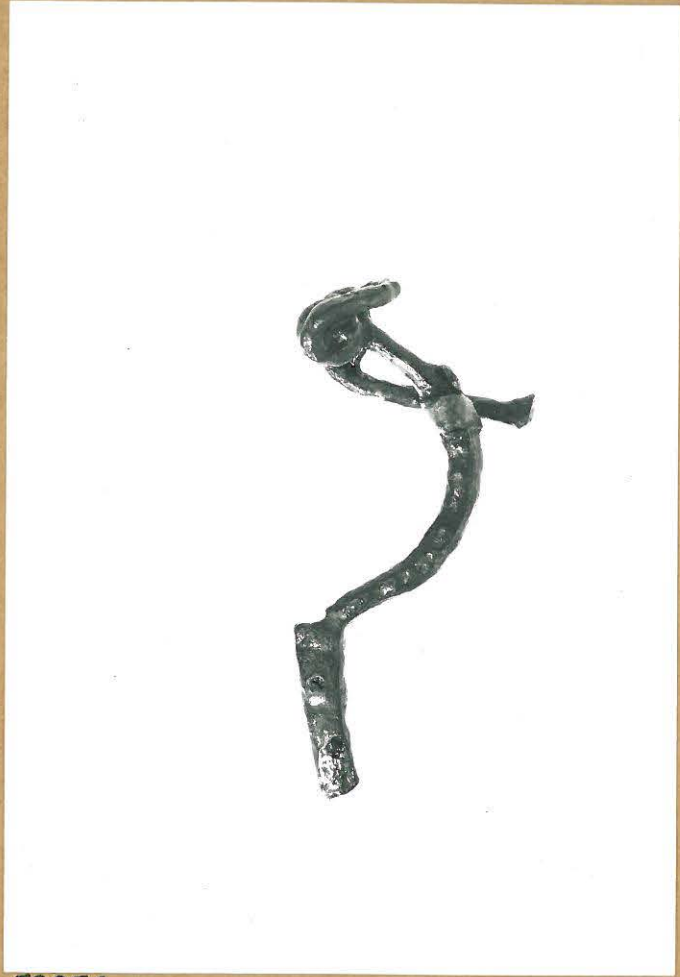

50764

SALO VANUTEHDAS

52055

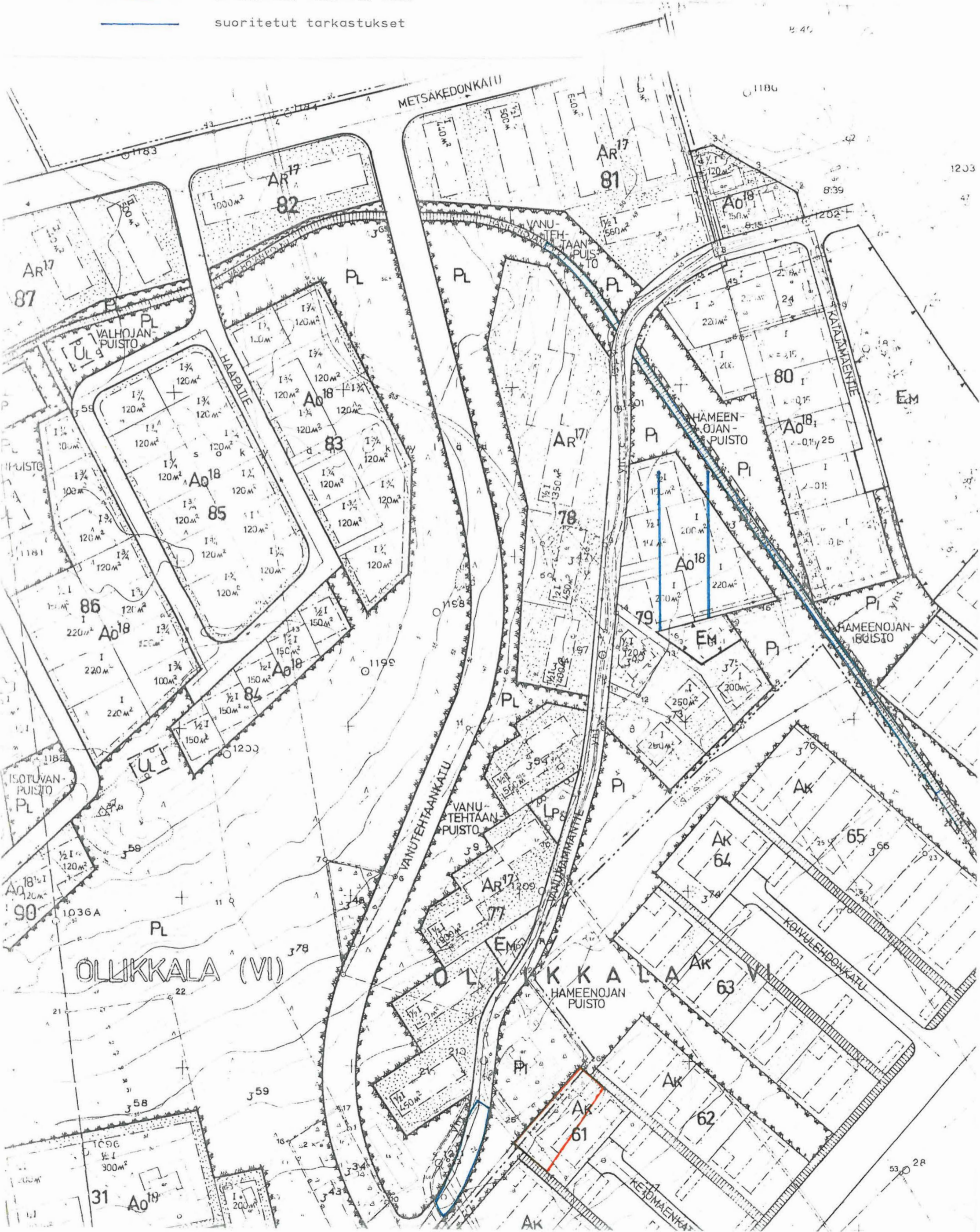
52056

KM 20610:452

Kopio Salon kaupungin Ollikkalan kaupunginosan asemakaavakartasta MK 1:2000. Pohjakartta laadittu 1960 ja täydennetty 1976.

- kaivauksin tutkittu alue
- suoritetut tarkastukset

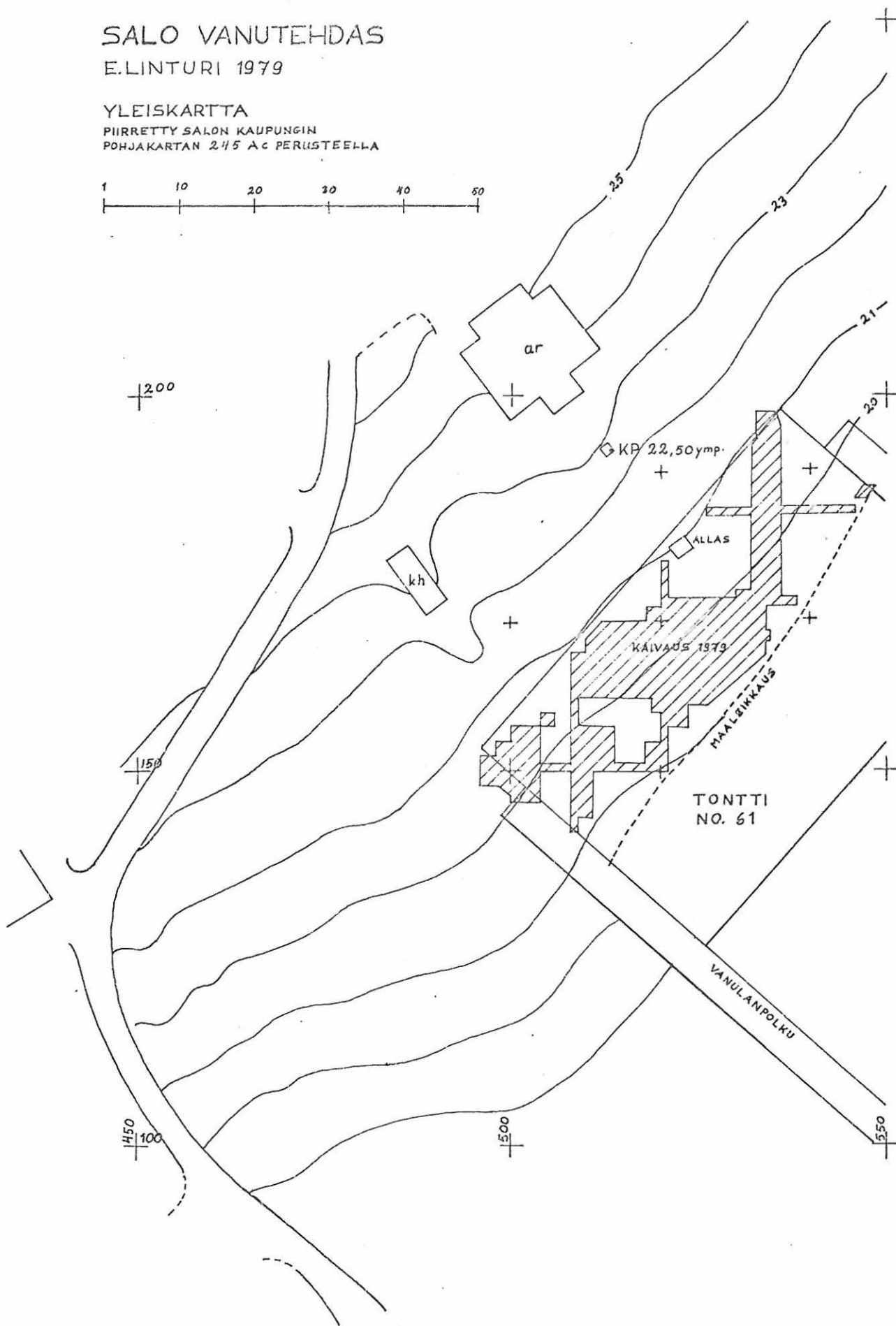

SALO VANUTEHDAS

E.LINTURI 1979

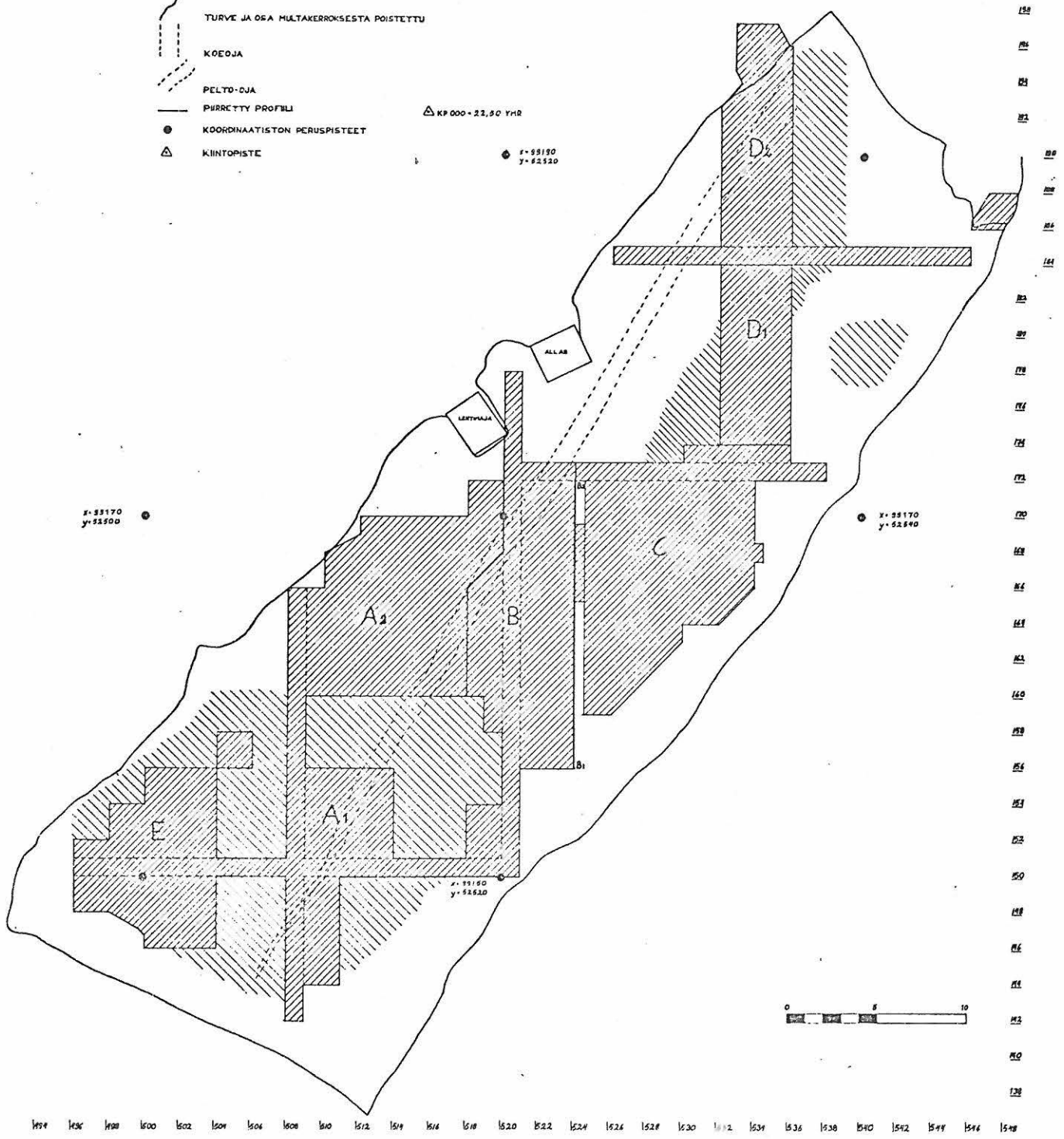
YLEISKARTTA

PIIRRETTY SALON KAUPUNGIN
POHJAKARTAN 245 AC PERUSTEELLA

SALO VANUTEHDAS E. LINTURI 1979

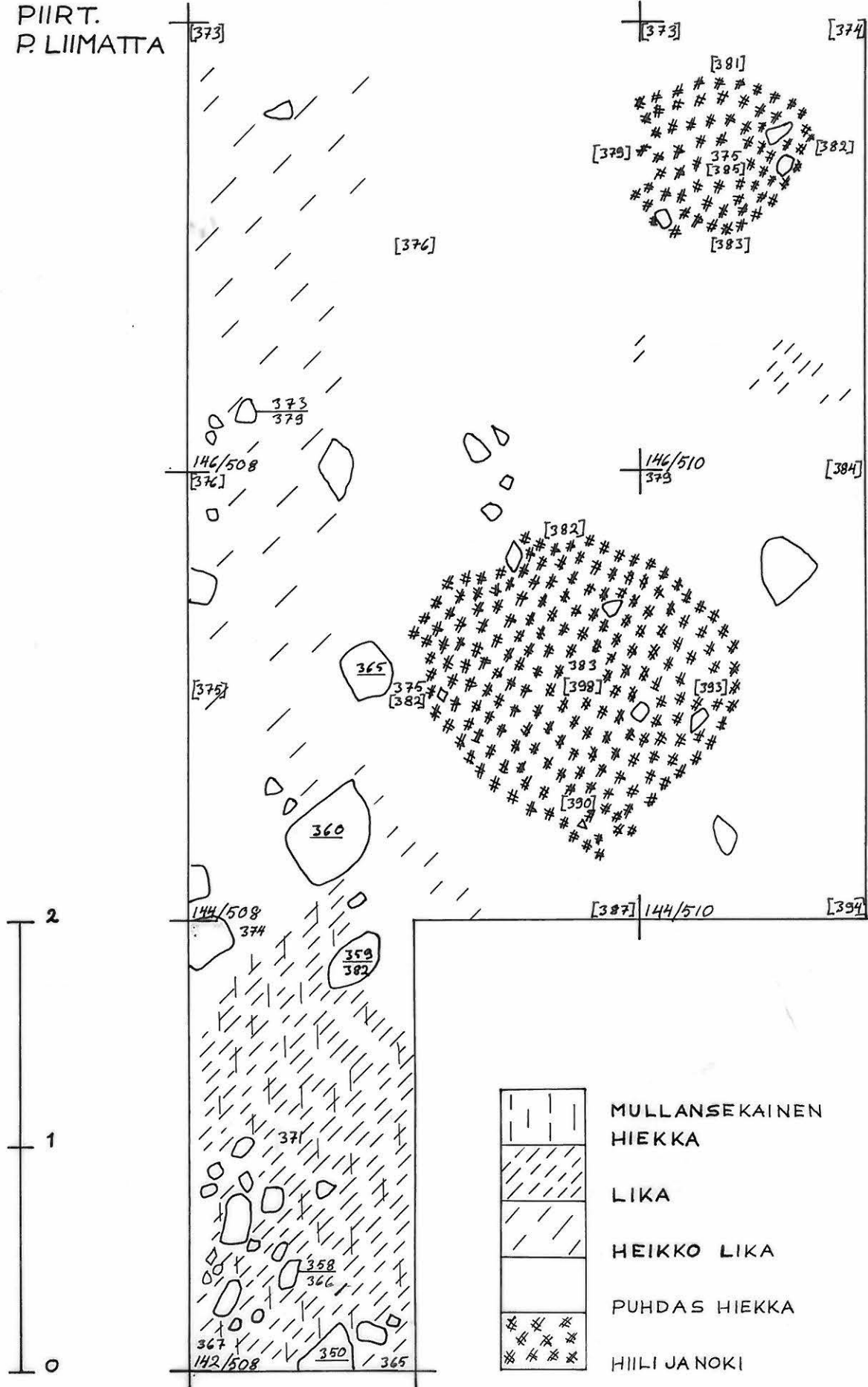
- KAIVETTU
- MULTA POISTETTU
- TURVE JA ORA MULTAKERROKSESTA POISTETTU
- KOOE-OJA
- PELTO-OJA
- PURRETTY PROFIILI
- KOORDINAATION PERUSPISTEET
- KIINTOPISTE

SALO VANUTEHDAS
E.LINTURI 1979

ALUE A1 KP 000
TASO 2

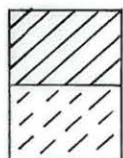
PIIRT.
P. LIIMATTA

[Stippled pattern]	MULLANSEKAINEN HIEKKA
[Diagonal lines pattern]	LIKA
[Horizontal lines pattern]	HEIKKO LIKA
[White box]	PUHDAS HIEKKA
[Asterisks pattern]	HIILI JA NOKI

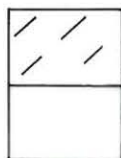
SALO VANUTEHDAS
E. LINTURI 1979

RUUDUT 150-152/518-520
TASO 1
KP 000
PIIRT. J. RAJALA

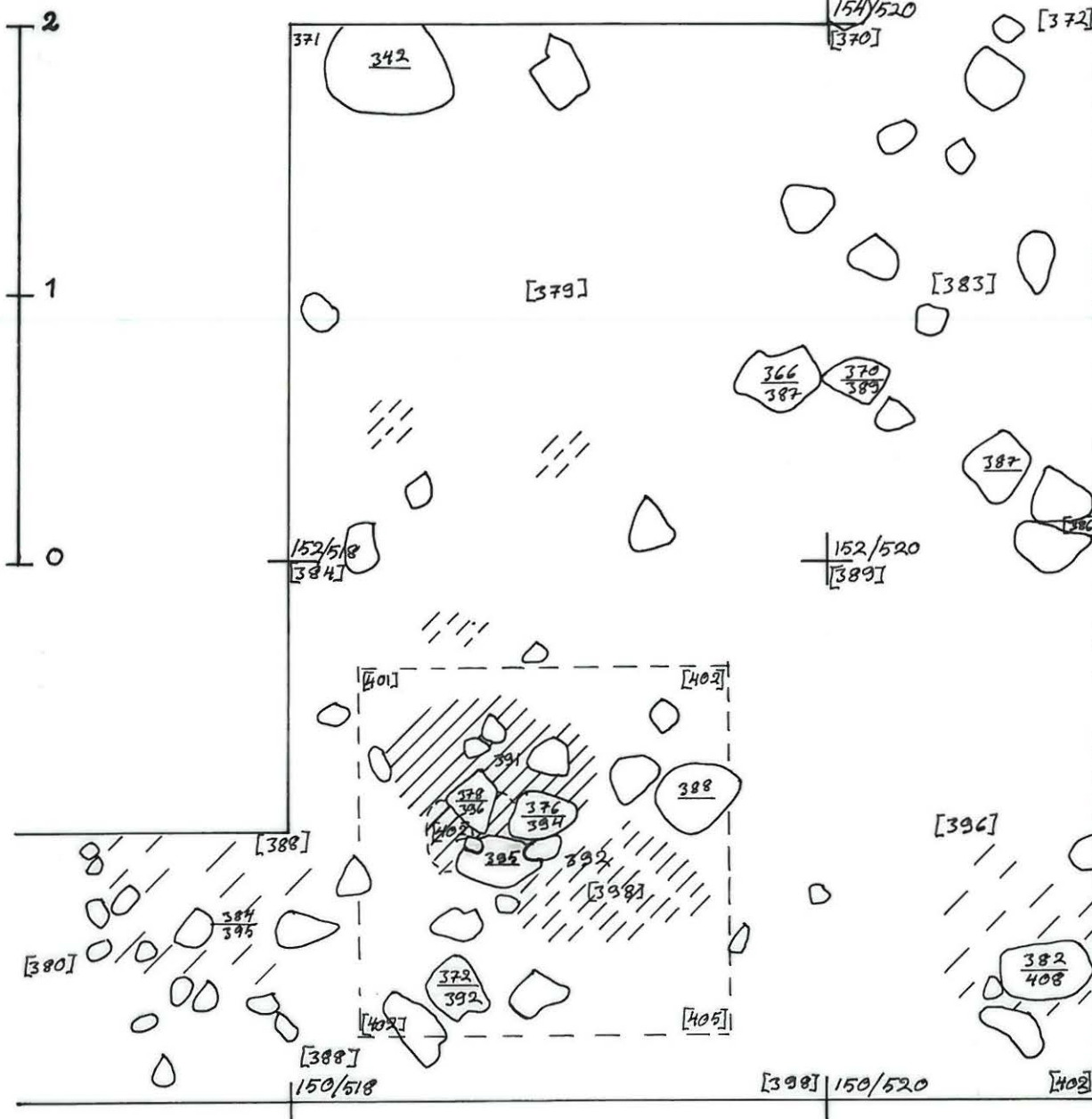
TUMMA LIKA

LIKA

HEIKKO LIKA

PUHDAS HIEKKA

SALO VANUTEHDAS
E. LINTURI 1979
ALUEET A2, B JA C

